

APSTIPRINU

Skrudalienas pagasta pārvalde

Smilģīnu ezera zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumi

SASKAŅOTS

Skrudalienas pagasta pārvaldes vadītāja

B. Ivanova

[Signature] 28.09.2017

SASKAŅOTS

Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides
zinātniskais institūts "BIOR"

[Signature]

**ZI «BIOR»
ZRPD Informācijas
nodaļas vadītājs
Aleksandrs Kozlovskis**

SASKAŅOTS

Valsts vides dienesta
Daugavpils reģionālā vides pārvalde

Valsts vides dienests
Daugavpils reģionālā Vides
pārvalde
Raina ielā 28, Daugavpils
LV - 5401

skat. 20.09.2017.

rēsheli Nr. 24-11/2200

Rīga, 2017

**Darba izpildītāji – Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides
zinātniskā institūta "BIOR" Zivju resursu pētniecības departamenta
Iekšējo ūdeņu nodaļas darbinieki:**

Jānis Birzaks, nodaļas vadītājs

Ēriks Aleksejevs, vadošais pētnieks

Jānis Aizups, pētnieks

Jānis Bajinskis, pētnieks

Edmunds Bērziņš, pētnieks

Raimonds Reščenko, asistents

1. Ūdenstilpes raksturojums

Smiļģinu ezers (ūdenstilpes kods 43118) atrodas Daugavpils novada teritorijā ($26^{\circ} 48' 47''$ / $55^{\circ} 43' 18''$).

Saskaņā ar Civillikumu un Civillikuma II Pielikumu Smiļģinu ezers ir privāta ūdenstilpe, kurā zvejas tiesības pieder valstij.

Ezera ūdens virsmas platība ir 50 ha (V/U "Meliorprojekts" 2000.gada dati), maksimālais dziļums – 3,8 m, vidējais – 2,2 m (Valsts meliorācijas projektēšanas institūta 1972.gada dati).

Smiļģinu ezers ir caurtekošs. Tajā ietek viena neliela ūdenstece. No ezera iztek ūdenstece, kas ietek Kuriļišku upītē. Tālākā notece caur Volņāņišku ezeru, Volņāņišku upi, Sila ezeru, Silicu, Riču ezeru Ričankas, Drisvjatas, Disnas upi un Daugavu uz Rīgas jūras līci.

Ezera grunts pārsvarā dūņaina, vietām smilšaina.

Virsūdens aizaugums, ko veido niedres, meldri, kosas, grīšļi, vilkvālītes un citi ūdensaugi, novērtēts līdz 10% no ezera ūdens virsmas platības.

Smiļģinu ezers pieder pie eitrofa tipa ezeriem, kam raksturīga augsta potenciālā zivju produktivitāte.

Ezers atrodas mežā. Tā piekrastē intensīva saimnieciska darbība nenotiek. Izveidotas atsevišķas atpūtas vietas. Kopumā ezera ūdens kvalitāte atbilst zivsaimniecības vajadzībām.

Saskaņā ar Daugavpils novada teritorijas plānojumu 2012.–2023.gadam Smiļģinu ezeram aizsargjoslas platums ir 100 m.

Saskaņā ar Zvejniecības likumu ap ezera krastu noteikta 4 m plata tauvas josla, ko zvejnieki un makšķernieki drīkst izmantot, pārvietojoties gar krastu, bet citām ar zvejniecību saistītām vajadzībām to var izmantot pēc saskaņošanas ar zemes īpašnieku.

Smilģinu ezers atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā dabas parkā "Silene", kas ir *Natura 2000* teritorija.

2. Ihtiofauna

No 01. līdz 02.08.2017. Smilģinu ezerā tika veikta kontrolzveja, izmantojot tīklus ar linuma acu izmēru 8, 13, 14, 15, 18, 20, 25, 27, 30, 33, 35, 40, 45, 50, 60 un 70 mm, mazuļu vadu (linuma acu izmērs āmī – 5 mm) un vēžu murdus.

2017.gada kontrolzvejā Smilģinu ezerā tika konstatētas 11 zivju sugas: līdaka *Esox lucius*, plaudis *Abramis brama*, plicis *Blicca bjoerkna*, rauda *Rutilus rutilus*, rudulis *Scardinius erythrophthalmus*, līnis *Tinca tinca*, karūsa *Carassius carassius*, sudrabkarūsa *Carassius gibelio*, asaris *Perca fluviatilis*, ķīsis *Gymnocephalus cernua* un akmeņgrauzis *Cobitis taenia*, kā arī šaurspīļu vēzis *Astacus leptodactylus*.

Ar 8 – 18 mm tīkliem noķertas septiņu sugu zivis, no kurām pēc skaita: asari – 55%, ruduļi – 25%, pliči – 11%, raudas – 6%, līņi – 1%, karūsas – 1% un ķīši – 1%.

Ar 20 – 35 mm tīkliem noķertas sešu sugu zivis, no kurām pēc skaita: pliči – 39%, asari – 27%, raudas – 14%, plauži – 10%, ruduļi – 7% un līdakas – 3%.

Ar 40 – 70 mm tīkliem noķertas piecu sugu zivis, no kurām pēc skaita: plauži – 40%, līdakas – 33%, sudrabkarūsas – 13%, līņi – 7% un karūsas – 7%.

Ar mazuļu vadu noķertas trīs sugu zivis: asaris, ķīsis un akmeņgrauzis, kā arī šaurspīļu vēži.

Ar vēžu murdiem tika noķerti septiņi šaurspīļu vēži.

Nozvejas statistikā no 1975.gada līdz 2006.gadam pieminētas deviņas zivju sugas: līdaka, plaudis, plicis, rauda, līnis, karūsa, karpa, asaris un sams.

Oficiālas zivju ielaišanas Smiļģinu ezerā nav zināmas.

3. Ezera līdzšinējā zivsaimnieciskā izmantošana

Smiļģinu ezers apzvejots no 1975.gada līdz 2006.gadam. No 1971.gada līdz 1985.gadam ezers bija nodots lietošanā valsts zivsaimniecībai.

Oficiāli reģistrētā nozveja septiņdesmitajos gados svārstījies no 83 kg līdz 779 kg (vidēji – 431 kg) gadā (1.tab.) ar vidējo produktivitāti 8,7 kg no hektāra (2.tab.). Astoņdesmitajos gados nozveja bijusi zemāka – no 13 kg līdz 107 kg (vidēji – 60 kg) gadā vai 1,1 kg/ha, 1999.gadā – 51 kg vai 1,0 kg/ha, un 2005.gada un 2006.gadā – no 149 kg līdz 254 kg (vidēji – 201 kg) gadā vai 3,9 kg/ha. Nozvejas svārstības galvenokārt skaidrojamas ar izmaiņām zvejas intensitātē.

4. Zivju krājumu raksturojums

No 1975.gada līdz 2006.gadam vidējā zivsaimnieciskā produktivitāte bijusi samērā zema – 3,6 kg/ha. Nozvejas pamatmasu veidoja līdakas, raudas un plauži. Minētajām sugām šajos gados vidējā produktivitāte ir attiecīgi 1,2 kg/ha, 1,0 kg/ha un 0,6 kg/ha, atsevišķos gados sasniedzot: līdakām – 7,6 kg/ha, raudām – 6,1 kg/ha un plaužiem – 1,5 kg/ha. Pārējo sugu zivis tika nozvejotas neregulāri vai ļoti maz.

2017.gada kontrolzvejā ar 20 – 35 mm tīkliem noķertas sešu sugu zivis, no kurām pēc masas: asari – 34%, līdakas – 24%, pliči – 20%, raudas – 11%, plauži – 7% un ruduļi – 4%. Ar 40 – 70 mm tīkliem noķertas piecu sugu zivis, no kurām pēc masas: līdakas – 55%, sudrabkarūsas – 15%, plauži – 14%, līņi – 11% un karūsas – 5%.

Kopumā, spriežot pēc kontrolzvejas rezultātiem, Smilģīnu ezera zivju krājumu pamatmasu veido līdakas, asari, plauži, sudrabkarūsas, līņi, pliči un raudas, mazāk ir karūsu un ruduļu. Kontrolzvejā uz 15 m garu tīklu ar linuma acu izmēru 20 – 35 mm vidēji noķerts 0,8 kg zivju, un uz 30 m garu 40 – 70 mm tīklu – 0,8 kg, kas ir samērā slikts rezultāts Latvijas ezeriem vasaras sezonā un viduvējs atbilstoša tipa ezeriem.

5. Iespējamā ezera zivsaimnieciskā izmantošana

5.1. Dabisko zivju krājumu izmantošana

Zivis tiek zvejotas un makšķerētas, izmantojot to pašatražošanos. Zivju ielaišana netiek veikta. Nozvejas pamatmasu veidos līdakas, asari, plauži, sudrabkarūsas, līņi, pliči un raudas. Ezera ikgadējā potenciālā galveno "rūpniecisko" zivju sugu kopējā nozveja, ieskaitot rūpniecisko zveju, makšķerēšanu, kā arī citas iespējamās neregistrētās nozvejas, varētu būt ap 40 kg/ha, kas pie ezera laukuma 50 ha dod ap 2 t gadā.

5.2. Zivju krājumu mākslīga papildināšana

- Gadījumā, ja līdakas tiek intensīvi zvejotas un/vai makšķerētas, var veikt to kāpuru (ap 500 gab./ha jeb 25 tūkst. gab. gadā) vai mazuļu (ap 100 gab./ha jeb 5 tūkst. gab. gadā) ielaišanu uz izmantojamo (dotajai zivju sugai piemērotāko) platību – aptuveni 50 ha.

- Iespējama arī zandartu šīgadeņu eksperimentāla ielaišana ap 100 gab./ha jeb 5 tūkst. gab. gadā uz izmantojamo platību – aptuveni 50 ha. Ņemot vērā ezera tipu, dabiski atražojošas zandartu populācijas izveidošanās varbūtība ir maza, tāpēc to daudzums būs atkarīgs no ielaišanas efektivitātes.

- Iespējams veikt zušu mazuļu ("stiklveida zušu") ielaišanu ap 100 gab./ha jeb 5 tūkst. gab. gadā vai paaudzētus zušu mazuļus 20 gab./ha jeb 1 tūkst. gab. gadā uz izmantojamo platību – aptuveni 50 ha.

- Ezerā iespējams ielaist arī divvasaru karpas ap 50 gab./ha jeb 2,5 tūkst. gab. gadā uz izmantojamo platību – aptuveni 50 ha. Mazāka izmēra karpu ielaišana būs samērā neefektīva, jo tās labāk par vietējām zivīm pieejamas līdakām.

- Iespējama arī dažāda vecuma sudrabkarūsu ielaišana līdz 100 gab./ha jeb ap 5 tūkst. gab. gadā uz izmantojamo platību – aptuveni 50 ha.

6. Ezera zivsaimnieciskās izmantošanas noteikumi

6.1. Rūpnieciskā zveja

6.1.1. Zivju zveja veicama, ievērojot Ministru kabineta 2007.gada 2.maija noteikumus Nr.295 "Noteikumi par rūpniecisko zveju iekšējos ūdeņos".

6.1.2. Saskaņā ar Ministru kabineta 2014.gada 23.decembra noteikumiem Nr.796 "Noteikumi par rūpnieciskās zvejas limitiem un to izmantošanas kārtību iekšējos ūdeņos" Smiļģinu ezerā noteikts tīklu limits – 185 m. Katrus 30 m no tīklu kopgaruma var aizstāt ar vienu murdu un kopumā lietot līdz sešiem mirdiem, proporcionāli samazinot tīklu limitu. Pašvaldība reizi gadā līdz 1.jūlijam var iesniegt "BIOR" priekšlikumus par zvejas limitu izmaiņām.

6.2. Amatierzveja – makšķerēšana

6.2.1. Makšķerēšana veicama, ievērojot Ministru kabineta 2015.gada 22.decembra noteikumus Nr.800 "Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību noteikumi".

6.2.2. Ezerā vai tā daļā var organizēt licencēto makšķerēšanu.

6.2.3. Licencēto makšķerēšanu organizē, saņemot pašvaldības pilnvarojumu un ievērojot Ministru kabineta 2015.gada 22.decembra noteikumu Nr.799 "Licencētās makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību kārtība" prasības, noteiktā kārtībā izstrādājot licencētās makšķerēšanas nolikumu, kurā var tikt paredzētas atkāpes no vispārējiem makšķerēšanas noteikumiem, ja:

- tiek nodrošināta regulāra zivju krājumu papildināšana makšķernieku vajadzībām, ielaižot zivis, kas ir galvenie makšķerēšanas objekti (līdakas, zandarti, karpas u.c.);
- noteikta atbildīgā pašvaldības vai Valsts vides dienesta pilnvarota persona, kas piedalās vides un zivju resursu aizsardzības un uzraudzības pasākumos;
- tiek veikti Daugavpils reģionālās vides pārvaldes ieteikti pasākumi ezera ekoloģiskā stāvokļa uzlabošanai vai saglabāšanai;
- makšķerniekiem tiek sniegti noteikti pakalpojumi, kas var ietvert makšķerēšanas vietu aprīkošanu un sakopšanu, laivu bāzu un atpūtas vietu izmantošanas iespējas, laivu un makšķerēšanas rīku īri, konsultācijas par makšķerēšanas vietām u.c.

6.3. Zivju dzīves vides uzlabošana un to krājumu papildus aizsardzība

- Lai pastiprinātu zvejas kontroli un apkarotu iespējamo nelikumīgo zivju ieguvu Smiļģinu ezerā, zivju krājumu aizsardzībā būtu vēlams iesaistīt pašvaldības pilnvarotas personas.
- Tā kā Smiļģinu ezerā ir pietiekami labi apstākļi zivju nārstam un attīstībai, tad nav nepieciešams veikt zivju dzīvotņu un nārsta vietu uzlabošanas pasākumus.

1. tabula

Zivju rūpnieciskā nozveja Smilģīnu ezerā 1975.–2006.gadā (kg)

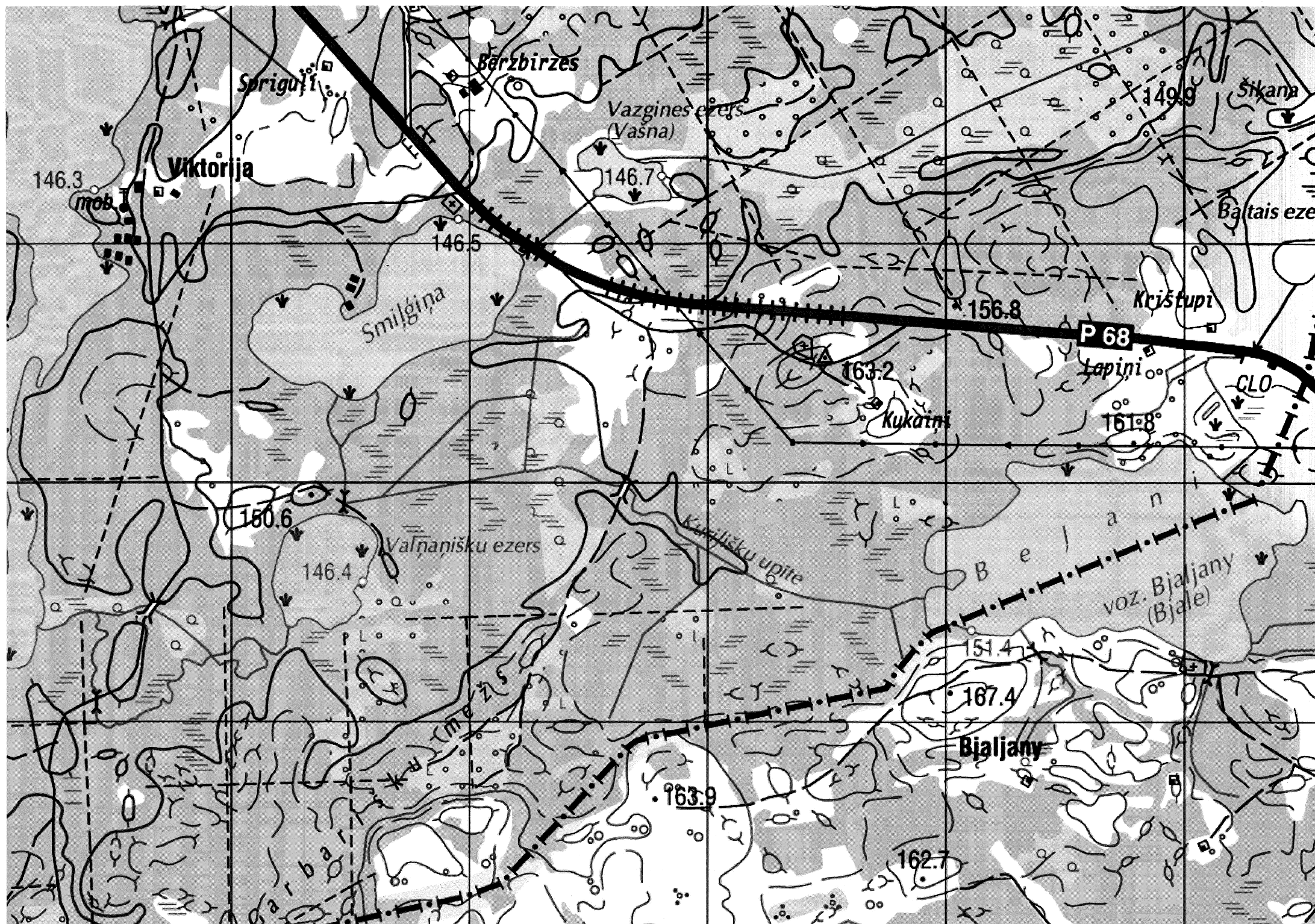
Gads	Līdaka	Plaudis	Plicis	Rauda	Līnis	Karūsa	Karpa	Asaris	Sams	Kopā
1975	378	68	29	304	-	-	-	-	-	779
1976	15	-	-	68	-	-	-	-	-	83
1982	2	-	-	11	-	-	-	-	-	13
1987	30	77	-	-	-	-	-	-	-	107
1999	14	4	11	16	-	-	-	6	-	51
2005	9	47	-	-	51	24	6	7	5	149
2006	20	67	-	-	67	47	19	21	13	254

2. tabula

Smilģīnu ezera zivju rūpnieciskā produktivitāte 1975.–2006.gadā (kg/ha)*

Gads	Līdaka	Plaudis	Plicis	Rauda	Līnis	Karūsa	Karpa	Asaris	Sams	Kopā
1975	7,6	1,4	0,6	6,1	-	-	-	-	-	15,7
1976	0,3	-	-	1,4	-	-	-	-	-	1,7
1982	-	-	-	0,2	-	-	-	-	-	0,2
1987	0,6	1,5	-	-	-	-	-	-	-	2,1
1999	0,3	0,1	0,2	0,3	-	-	-	0,1	-	1,0
2005	0,2	0,9	-	-	1,0	0,5	0,1	0,1	0,1	2,9
2006	0,4	1,3	-	-	1,3	0,9	0,4	0,4	0,3	5,0

* – produktivitāte zemāka par 0,1 kg/ha nav norādīta

Smilģinu ezers

